

**IX MIĘDZYNARODOWA OLIMPIADA
LINGWISTYKI TEORETYCZNEJ, MATEMATYCZNEJ I STOSOWANEJ
ELIMINACJE SZKOLNE**

3 grudnia 2010

Pkt.:

IMIĘ I NAZWISKO:

SZKOŁA:

Na rozwiązanie wszystkich zadań przeznaczone jest 120 minut. Odpowiedzi należy podać w wyznaczonych miejscach.

1. (10 pkt) Oto kilkanaście szwedzkich wyrażen i ich tłumaczenia.

pień brzozy	stammen på björken
etui na okulary	etuiet till glasögonen
odgłos wybuchu	ljudet från explosionen
strona gazety	sidan i tidningen
głowa psa	huvudet på hunden
kotwica statku	ankaret till skeppet
dym papierosowy	röken från cigarette
członek rządu	medlemmen i regeringen
baterijka odbiornika	batteriet till transistor
oparcie fotela	ryggstödet på länstolen
sznurówka od buta	snören till skon
zapach kwiatu	doften från blomman
żołnierz z batalionu	soldaten i bataljonen

• Uzupełnij:

światło lampy	skenet lampan
dach budynku	taket byggnaden
pokrywka rondla	locket kastrullen
przepis prawa	paragrafen lagen
uczestnik spisku	deltagaren sammansvärjningen

2. (16 pkt) W wyniku podziału geograficznego Słowian w ich wspólnym (do ok. VI w.) języku prasłowiańskim zaczęły zachodzić zmiany powodujące powstanie ponad 20 blisko spokrewnionych języków słowiańskich. Oto kilka słów po rosyjsku (w polskiej transkrypcji), serbsku i polsku:

swieczą	sveća	świeca
storożysz	stražiš	strażujesz (pełnisz straż)
kraża	krađa	kradzież
choczesz	hoćeš	chcesz
sieczą	seča	ścinanie
wołoczisz	vlačiš	wleczesz
mołoże	mlađe	młodszy
bieżysz	bežiš	biegniesz

Serbskie *č, š, ž* to nieco bardziej miękkie odpowiedniki polskich *cz, sz, ż*. Literę *ć* wymawia się jak po polsku, a *đ* to polskie *dź*.

- (6 pkt) Podaj serbskie tłumaczenia poniższych wyrażen rosyjskich.

gorożanin (mieszkaniec miasta)

uczisz (uczysz)

doroże (droższy)

chuże (gorszy)

drużyna (drużyna)

gorcze (bardziej gorzki)

- (4+6 pkt) W jaki sposób można ustalić, które głoski serbskie odpowiadają w danych przykładach rosyjskim *cz* i *ż*? Opisz poniżej ogólną zasadę i zademonstruj jej zastosowanie w każdym z podanych przez Ciebie tłumaczeń.

3. (17 pkt) Poniżej podano wyrażenia liczebnikowe po czuwasku* i ich polskie tłumaczenia w przypadkowej kolejności.

(a) pin te tãhãřřer řirëm řičë	dwa tysiące osiemset trzynaście –
(b) ikë pin te sakãřřer vunviřë	sto jeden –
(c) vunřičë kil	dziewiętnaście –
(d) vunřiččëmëř	dwadzieścia cztery –
(e) ultã lařa	siedemnaście domów –
(f) ikë řim	po sześć tysięcy –
(g) pillëkmëř	tysiąc dziewięćset dwadzieścia siedem –
(h) tãvatřar řër allã	sześć koni –
(i) përrë tãhhãrmëř	po czterysta pięćdziesiąt –
(j) řër te përr	piąty –
(k) řiččëřë	jedna dziewięć –
(l) řirëm tãvatã	siedmioro –
(ł) ultřer pin	dwóch mężczyzn –
(m) vuntãhãr	po dwa –
(n) ikëřer	pięć ósmych –
(o) pillëk sakkãrmëř	czworo –
(p) tãvattãřë	siedemnasty –

- (8 pkt) Dopasuj wyrażenia do tłumaczeń (dopisz powyżej odpowiednie litery).
- (3·1 pkt + 3·2 pkt) Przetłumacz:

ultřër sakãrvunnã ultã –

ikkëřë –

vunnãmëř –

pięć domów –

trzy czwarte –

po osiem –

* - Czuwaski – język z rodziny altajskiej (podrodzina turecka); najbliższy żywy krewniak wymarłego języka Protobułgarów, którzy w VII wieku utworzyli na Bałkanach państwo bułgarskie. Czuwaskim posługuje się około 1,5 mln mieszkańców Czuwaszji i sąsiednich republik Federacji Rosyjskiej, w dorzeczu środkowej Wołgi, ok. 800 km na wschód od Moskwy.

4. (23 pkt) Oto osiem zdań w języku hausa* i ich tłumaczenia podane w przypadkowej kolejności:

- A. Na ara abokin babana motata.
- B. Mun iso gidan babanma mun kawo masa littafi.
- C. Yaro ya nema kantin matar abokinsa.
- D. Aboki ba ya kawo mini littafin matar dan'uwana ba.
- E. Yarinyarsa ta saya muku fure.
- F. Ba sun taho gidan malamarsu ba.
- G. Mace ta saya abokiyarta riga.
- H. Matarsa ba ta ara mini motarta ba.

Kobieta kupiła swojej przyjaciółce koszulę.

Nie poszli do domu swojej nauczycielki.

Chłopiec szukał sklepu żony swojego przyjaciela.

Przyjaciół nie przyniósł mi książki żony mojego brata.

Pożyczyłem przyjacielowi mojego ojca mój samochód.

Jego żona nie pożyczyła mi swojego samochodu.

Przybyliśmy do domu naszego ojca i przynieśliśmy mu książkę.

Jego dziewczyna kupiła wam kwiat.

- (7 pkt) Dopasuj wyrażenia do tłumaczeń (dopisz odpowiednie litery).
- (2·3 + 2·5 pkt) Przetłumacz:

Yarinya ta kawo mini rigan abokin baban malamarta.

—

Babansa ya ara macer babansa mota.

—

Mój przyjaciel kupił samochód żony przyjaciela mojego ojca.

—

Nie pożyczli mu książki brata ich przyjaciółki.

—

* - Hausa jest jednym z ważniejszych języków rodziny afroazjatyckiej. Przynależy do podrodziny czadyjskiej i jest używany przez lud Hausa (25-30 mln ludzi) zamieszkujący Niger oraz Nigerię. Hausa jest jednym z najpopularniejszych spośród ponad 400 języków używanych w Nigerii – zna go ok. 20% ze 150 mln wszystkich jej obywateli.

IX MIĘDZYNARODOWA OLIMPIADA
LINGWISTYKI TEORETYCZNEJ, MATEMATYCZNEJ I STOSOWANEJ
ELIMINACJE SZKOLNE – odpowiedzi i schemat oceniania

1. (10 pkt)

światło lampy	skenet från lampan
dach budynku	taket på byggnaden
pokrywka rondla	locket till kastrullen
przepis prawa	paragrafen i lagen
uczestnik spisku	deltagaren i sammansvärjningen

Za każdy przykład 0 albo 2 pkt. Nie zwracamy uwagi na znaki diakrytyczne.

2. (16 pkt) građanin, učiš, draže, huđe, družina, gorče

Za każde słowo – jeśli jest podane bezbłędnie – 1 pkt.

Rosyjskie *cz* odpowiada serbskiemu ‘ć’ oraz ‘č’, a rosyjskie *ż* – serbskiemu ‘đ’ oraz ‘ž’. Pierwsza głoska z obu par występuje w tych słowach, gdzie w polskich wyrazach z nimi spokrewnionych mamy odpowiednio *t/ć* i *d/dź*, a druga – tam, gdzie w polskich wyrazach pokrewnych mamy *k/cz* i *g* (w wyrazie ‘druh’ zmienione pod wpływem ukraińskim na ‘h’) / *ż*.

Przyznajemy po punkcie za przytoczenie co najmniej jednej odpowiedniości z każdego wiersza poniżej:

- serbskie ‘ć’ : polskie *t* lub polskie *ć*
- serbskie ‘č’ : polskie *k* lub polskie *cz*
- serbskie ‘đ’ : polskie *d* lub polskie *dź*
- serbskie ‘ž’ : polskie *g* lub polskie *ż*

oraz po punkcie za podanie po przynajmniej jednym przykładzie uzasadniającym prawidłową spółgłoskę w 6 szukanych wyrazach, zgodnie z tymi spośród podanych wyżej reguł, które opisał uczeń, np.:

građanin, bo ‘gród’, ‘podgrodzie’,
učiš, bo ‘nauka’, ‘uczysz’,
draže, bo ‘drogi’, ‘drożej’, ‘drożyna’,
huđe, bo ‘chudy’, ‘chudziej’, ‘chudzina’,
družina, bo ‘drugi’, ‘druh’, ‘družyna’,
gorče, bo ‘gorzki’, ‘gorczyca’.

3. (17 pkt)

dwa tysiące osiemset trzystaście – b
sto jeden – j
dziewiętnaście – m
dwadzieścia cztery – l
siedemnaście domów – c
po sześć tysięcy – ł
tysiąc dziewięćset dwadzieścia siedem – a
sześć koni – e
po czterysta pięćdziesiąt – h
piąty – g
jedna dziewiąta – i
siedmioro – k
dwóch mężczyzn – f
po dwa – n
pięć ósmych – o
czworo – p
siedemnasty – d

Za jedno poprawnie dopasowane tłumaczenie – 0 pkt, za każde kolejne – po 0,5 pkt.

ultšer sakārvunnā ultā – *sześćset osiemdziesiąt sześć* (uznajemy również zapisane cyframi)
ikkēšē – *dwoje* (nie uznajemy odpowiedzi cyfrą)
vunnāmēš – *dziesiąty* (za podanie odpowiedzi „10” nie przyznajemy punktu)

Za każde z powyższych tłumaczeń – jeśli jest bezbłędne – przyznajemy po 1 pkt.

pięć domów – pilēk kil
trzy czwarte – viššē tāvattāmēš
po osiem – sakāršar

Za każde z powyższych po 2 pkt, jeśli nie ma żadnego błędu. 1 pkt – jeśli użyto właściwych rdzeni (*pilēk, kil, viššē, tāvatā, mēš, sakār, šar*), ale popełniono jeden błąd w formie lub pisowni. Jeśli błędy są dwa lub w tłumaczeniu użyto jakiegokolwiek niewłaściwego słowa, za dany przykład przyznajemy 0 pkt.

Wyjaśnienie:

- W czuwaskim liczebniki mają formy długie i krótkie, różniące się podwojeniem spółgłoski. W zadaniu mamy na to kilka przykładów i *siedemnasty* zawiera formę długą „vunšiččēmēš”, podobnie jak *piąty* – „pillēkmēš”, natomiast wyrażenie *pięć domów* tworzy się analogicznie do *siedemnaście domów* – „vunšiččē kil”, czyli z formą krótką liczebnika.
- Końcówki „-šer” i „-šar” obie znaczą to samo – służą do budowy tzw. liczebników dystrybutywnych (podziałowych), czyli konstrukcji typu *po ileś*. Dobór właściwej formy wynika z dopasowania jej do samogłoski rdzenia wyrazu (tzw. harmonii wokalicznej, zjawiska dość częstego w językach nieindoeuropejskich). W zadaniu widać to w formach „tāvatšar”, „ultšer” i „ikešer”, bez ustalania pełnej zasady wystarczyło się więc domyślić, że „sakār-” z uwagi na budowę powinno się zdecydowanie zachowywać podobnie do „tāvat-” niż do „ult-” czy „ike-”.

4. (23 pkt) Kobieta kupiła swojej przyjaciółce koszulę. – G
Nie poszli do domu swojej nauczycielki. – F
Chłopiec szukał sklepu żony swojego przyjaciela. – C
Przyjaciel nie przyniósł mi książki żony mojego brata. – D
Pożyczyłem przyjacielowi mojego ojca mój samochód. – A
Jego żona nie pożyczyła mi swojego samochodu. – H
Przybyliśmy do domu naszego ojca i przynieśliśmy mu książkę. – B
Jego dziewczyna kupiła wam kwiat. – E

Za jedno poprawnie dopasowane tłumaczenie – 0 pkt, za każde kolejne – po 1 pkt.

Yarinya ta kawo mini rigan abokin baban malamarta.
– *Dziewczyna przyniosła mi koszulę przyjaciela ojca swojej nauczycielki.*

Babansa ya ara macer babansa mota.
– *Jego ojciec pożyczył kobiecie swojego ojca samochód.*

Za każde z powyższych po 3 pkt. Po 1 pkt (do zera) odejmujemy za każdy pojedynczy błąd (np. „przyjaciółki” zamiast „przyjaciela”, „mi” zamiast „mu”, „jego” zamiast „swojej”, „książkę” zamiast „samochód”).

Mój przyjaciel kupił samochód żony przyjaciela mojego ojca.
– **Abokina** ya saya motar matar abokin babana.

Nie pożyczyli mu książki brata ich przyjaciółki.
– **Ba sun** ara masa littafin dan’uwan abokiyarsu ba.

Za każde z powyższych po 5 pkt. Odejmujemy (do zera) po 1 pkt za każdy pojedynczy błąd polegający na użyciu niepoprawnego słowa lub dołączeniu niewłaściwej cząstki.